

ГЛАС ВАЉЕВА

ИЗДАВАНИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ
Власник у име издавачког одбора
ПЕТАР М. ТАДИЋ, апотекар
ТЕЛЕФОН БР. 22.

ПРИВРЕДНО-КУЛТУРНИ ЛИСТ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ПРЕТПЛАТА:
за 6 месеци 25 динара; за годину 50 динара;
за вносрелство 160 динара.
Одласи по тарифи. Чек, рачун бр. 53.733.

Број 48

Главни уредник: НЕД. С. САВИЋ учитељ у пензији

Година V.

ЗА УЧВРШЋИВАЊЕ МИРА

Последњих неколико недеља биле су пуне разних промена а и изненађења. Само да помислимо значајније догађаје. Избор г. Рузвелта за председника Сједињених држава. Пропаст г. Хувера је многе ожал стила а многе је обрадовала. У ове друге се рачуна наша земља и готово цела Европа, без реваншерске Немачке и њених малих помагача. Други важан догађај је зближење Италије и Француске, после збора г. Ерио-а у Тулузи. Ствар је, са нашег гледишта, врло добра и ми смо први који желимо не само добре него и срдчане односе у Европи па и у целом свету.

Поједини француски листови и политичари, са правом, поздравили су обнову срдчанијих односа са Италијом. Али у томе су и претерали па се добио утисак да ће тај споразум бити на штету неког трећег.

Познавајући традицију француске политике и личност г. Ерио-а, можемо се с првом надати да ће политика према Италији бити само на развијању идеје мира и реда и да нови односи неће ићи на штету неког трећег.

Ово нису само веровања. Дуга политичка историја и стари и срдчани односи, некидају се тако преко ноћ, па ма шта се говорило и нагађало.

Позната је чињеница, позвучена раније и на овом месту, о разлици француске и немачке политике.

Треба знати да је у Немачкој и даље дух немира, пун мистике, пун лутања, готово авантуристички, док у Француској имамо парламентарну већину, слободно изабрану и која зна шта хоће. Знамо да Француска жели поштовање дате речи и када имамо ове чињенице у виду, можемо само да се обрадујемо бољим односима између ње и Италије.

Са обостраном попустљивошћу и самом помисли на рат, народи мора да се зближе, да се уразуме, да се почну лечити од романтичарског и ратничког духа.

Верујемо да је г. Ерио са овим идејама пружио руку г. Мусолинију.

Мађусобни разговори, измена идеја, мисли, људи, све то ствара атмосферу поверења и олакшава затегнутост духова.

Свакако да и у Италији многи и многи очекују неку промену фронта у спољној политици Француске.

Наша земља добро познаје ту добру, племениту и трезвену земљу, да би имала основа и најмање какве сумње. Зато што верујемо да Француска искрено служи миру у свету и што зна и уме да поштује свајача права и слободу, ми се исто тако радујемо, као и г. Ерио, споразуму Француске и Италије.

Др Живковић

ЛИСТИЋИ

— из једнога бележника —

Брак је као тврди град
Ком' се не да прићи;
Они што су у њему
Хтели би изићи,
А који су ван града
Хтели би унићи.

Ж.

ОКО ОСВЕТЉЕЊА

Често су се могле у нашем листу запазити критике на адресу наше Општине, а нарочито кад је тема била осветљење. Могуће да сви нису били увек задовољни текстом наших писања, али ми смо свагда писали у уверењу да је наша критика конструктивна и да ми у неку руку тиме сарађујемо на добру наше опште ваљевске ствари.

Данас је ред да напишемо неколико редака похвалне критике, у корист општине. То чинимо не што су у изгледу општински избори — та нас се та стварна мало тиче у колико не засеца у опште интересе нашега града — већ за то што сматрамо да је општина пошла правилним и корисним путем у погледу осветљења.

Сазнајемо да је на последњој седници општинског одбора одређена специјална комисија која ће се позабавити електричним питањем и која ће изаћи пред нас са конкретним предлозима. Наје толико у питању вечити сукоб између концесионара и општине, колико је у питању решење тога проблема независно од концесионара, а у колико је од правилног решења тога питања могуће извући максимум користи и за грађанство и за сам општински фиск.

Запажа се општа тенденција да се не само државне, већ и самоуправне дажбине смање. Кад буде дошло дотле да се бира: које ће се дажбине у већој мери смањити — државне или самоуправне? — нема сумње да ће првенствено пући по самоуправним, јер је држава преча од општине. Закон о радњама укинуо је кантиратију. Поједине општине покушавају да тај губитак на мерни накнаде повећањем тржишне таксе. Али и то је узалудно, јер има наређење—распис Министра Финансија да се ни једна позиција тарифе не може повећавати.

Према томе општина мора тражити нове изворе за свој опстанак. Природна је ствар да се и наша општина морала о томе постарати и зато је, свакако, и одредила комисију за електрично питање.

Ми опет повлађамо да је апсолутно потребно, а сад поготову кад се дигла хајка на општинске тржишне дажбине, да општина узме ос-

ветљавање Ваљево у своју режију. Морамо се по сваку цену постарати да се за тај посао није бар најужнији основни капитал. Ми идемо тако далеко, собиром на прешност решења тога питања, да бисмо предложили да се новац спремљен за кеј употреби за подизање централе и мреже, јер општина не сме рачунати ни на данашње концесионарне центре, нити на његову мрежу, због чије неисправности банска управа прогања концесионара.

Ако баш ни по коју цену општина није у могућности да узме осветљавање вароши у своје руке, онда би се могла наћи једна друга солучија. Да се расписне конкурс у коме би се условило да концесионар, имајући искључиво право осветљавања вароши, да општини не само бесплатно осветлиће за улице, већ да од свог бруто прихода даје и извесан проценат општини. Јер не даје се неком фактички монопол за један посао, а за онај који пружа концесионару такав славан посао од тога нема — баш никакве користи, а да не говоримо о главобољама које општина има могла због несавесности концесионара. Ово предлажемо, наравно, у случају да је општина у апсолутној немогућности да подигне централе, а колико можемо да проценимо, та немогућност не постоји.

Сазнајемо да у Бранковини и Пријездићу постоје извори угља. Ни Бранковина, ни Пријездић нису далеко од Ваљево, па би се могла направити једна електрична централа од 1000 к. с. у једном од та два места. Таква једна централа снабдевала би варош не само за осветљење већ и за погон индустријских предузећа у Ваљеву. Гориво, које се вади на лицу места и право из земље, тако рећи, трапа у перни казан, стајало би врло јевтино, а с обзиром на инвестиције водених централа, такав би погон био можда и јевтинији од воденог. Потребан би био само један мали кредит од двајестак хиљада, да се испитају наслале угља, па ако се извор покаже богат, све би остало било лако. Употребом овакве једне централе, не само што бисмо добили неограничено осветљавање Ваљево и пружање погона за садања индустријска предузећа, већ би тиме отворили врата стварању нових индустрија, јер би погон био врло јевтин, а то је најважнији услов за индуст. предузећа.

Општина има свога стручног инжењера, који је, сем тога, имао прилике да и на пракси упозна, у културнијим земљама, овакве ствари. У сарањи са комисијом, он ће моћи повести правилно ствар осветљења, тако да ускоро будемо у могућности да то питање дефинитивно окончимо, и пређемо на водовод. То немо у толико лакше учинити, што ће нам осветљење дати такве приходе који ће нам омогућити остварење водовода и бесплатног снабдевања грађанства здравом пијаћом водом.

Конференција привредника за срез ваљевски

У петак 25. ов. м. у згради среског начелства у Ваљеву, одржана је једна корисна конференција општинских пољопривредних одбора, на којој је претресано као главно питање предузимање најенергијичије

заједничке акције на сузбијању штитасте ваши у срезу ваљевском.

Конференцију је отворио начелник срески г. Миодраг Благојевић, па је затим дао реч пољопривредном референту г. Михаилу Анђелковићу управнику среског воћног расадника.

Г. Анђелковић је као стари воћар и стручњак подробно објаснио учасницима конференције значај пљиве за наш крај и нашу извозну трговину. Али је иста доведена у питање од тешке заразе штитасте ваши, од које болују наши воћњаци. Поред тога изнео је и огромну штету која је била и која ће бити ако се ова немав, штеточина штитаста ваш не искорени.

Г. начелник Благојевић скренуо је пажњу свима претседницима општине усмено а и једним енергичним расписом ставио до знања, да ће управна власт без обзира на жртве настати да искорени штитасту ваш на подручју, како би ваши воћњаци у будућој шљиварској кампањи дали жељене резултате.

Учасници ове конференције међу којима је и запажен наш бански већник г. Петар Петковић индустријалац из Ваљево прихватили су ову акцију са разумевањем и у дискусији која је била веома жива и интересантна обећали да ће са своје стране пропагирати и енергичним радом помоћи у свему управну власт и њену корисну акцију.

За похвалу је овај начин рада управне власти и желети је да од оваквих конференција између наших пољопривредника и стручњака, са којима наша управна власт располаже, чешће долази јер ће се само тако постићи жељени резултат. Л.

Очекујемо!...

Очекујемо да општински заступник г. Рада Павловић адв. почне са излагањем намера и гледишта општине ваљевске по питању садашњег и будућег осветљења вароши Ваљево.

Он је тражио јавну дискусију по том питању и веома се чудимо његовом ћутању после једног одговора на његов позив.

Дакле, има реч заступник интереса Ваљевске општине г. Рада Павловић... М. К.

Боље икад, него никад!

Чујемо да је општина одредила комисију од општ. одборника да се позабави нашим јадним осветљењем. Нећемо улазити сада у то каква је састав те комисије, али ипак начелно сматрамо за успех и то, јер у томе видимо знак, да се успавана савест општине бар мало — пробудила. Нека се шта ради па ма било и — наопако! Треба утврдити:

1) Колико је скупо наше осветљење према уговору од 1924 и 1926 год. према паду вредности од данас и тржити снижење цена;
2) Треба утврдити да за паушална изплаћивања свега концесионар пљачка грађане јер његове сијалице од 16 свећа немају стварно ни 9—10 свећа светлости и

3) Поставити још одмах предлог општини да подуже своју централу за осветљење а то је врло лако изводљиво и још пре истека уговора

данашњем концесионару, уговор раскинути и осветлење које би општина давала велике приходе, осигурати општину. Одбор—комисија која ово питање има да проучи дужна је дати јавног рачуна грађанима Ваљева, по овом питању и ми их позивамо да Ваљево спасу једне безочне тортуре и једве страховите пљачке коју Ваљево трпи од оваквог осветлења.

Миљко Кораћ

Мало статистике

У Ваљево „Глас Ваљева“ има 392 стална претплатника. Од њих 392 стална претплатника има:

учитеља	17
пензионера	12
лекара	12
официра	10
адвоката	8
чиновника разних	9
професора	7
судија	5

Осталих 312 претплатника јесу трговци, занатлије, кафиџије, рентјери, друштва и установе.

Пада у очи да наши интелектуалци, нарочито правници и професори бриљирају не само са својом „сарадном“ но и са „претплатом“. Од толиких наставника—ца у нашој гимназији наш лист примију само њих седморо, а од судија и судског особља и Окружног и Среског суда само њих петоро!!

Да, да. Интелектуалци треба да предјаче и дају примера својој околини у свему на и у просветно-културном правцу. А где би се више и боље могла истаћи просветно културна акција наших интелектуалаца, во кад би се они окупили око једног свога локалног листа који има Културно-просветну тенденцију — у коме би вежбајући и усавршавајући своје умне способности, васпитавали своју околину, свој народ!!

Морамо се једног дана осврнути на ову тему па се на њој подуже забавити.

Дан пијетитета спрм палих предака

7

Прелазећи на знамените ваљевске писце, г. Николајевић каже:

„Ја не могу ни поменути све наше жртве који обогатише нашу културу. Крај свих знајности, Љубомир Ненадовић је знаменит српски писац. Он је, као путописац, лепо причао и често пута добро запажао. Од свих ваших писаца Љубомир Ненадовић се највише приближавао хумору, а хумор је ретка књижевна врста. Хумор нас враћа смеху нашега детињства и разумљива је што су јуваци две највише светске књижевности велика деца: Дон Кихот и Тартарен. Исто је тако разумљиво што су нашег хумористу, Чика Љубу, неизмерно волела ваљевска деца. Малишани све више, све задиханије јуре њему у сусрет, тискају се као голубови око доброг чувара и хранитеља, срца им куцају и грабе се ко ће пре стићи његовој руци. Око старца Љубомира беше увек слет деце, као што на Фрању Асизиског, како га представља Ботова фреска, слећу птице, које је он хранио и чији је немурти говор разумео. Зрели људи скидају све дебље капе пред старцем који стари и.... Једног хладног јануарског сивог јутра скупише се сви ваљевски ђаци по школама. Умро је Чика Љуба. Последња му жеља беше да га сахране у Бранковини да му на свежем гробу деца одиграју тројанац.“

И цело Ваљево испраћаше Матијиног сина, спаситеља српског Љубомира Ненадовића. Однесоше га у пантеон Ненадовића, Алекса га је дочекао, али то није овај Алекса, овај труп, који се Љубомиру привидео у песми Привађење, него човек с питомом и изразитом главом. До Деда Отац и Алекса и Матија стадоше да грле велико дете Љубомира. Љубомир се расплакао од среће раја, а са мале цркве у Бранковини звоно меланхолично поздравља блажеви састанак. И сипа свештени мир и давне туге звоно

Рад Народне скупштине

22 о. м. Мин. унутр. дела поднео је Нар. скупшт. два зак. предлога и то: Предлог измена у Зак. о избору нар. посланика, и Предлог измена у Зак. о удружењима, зборовима и договорима.

У колико смо могли ове предлоге проучити они винуколико не одступају у начелу од досадашњих закона већ се само извесни параграфи допуњавају, да би била јаснији.

Јавно гласање и вечавање среских кандидата за носиоца опште земаљске листе остаје и даље.

У досадашњем закону о удружењима, зборовима и договорима § 14 замењује § 2 који ће да гласи:

„Организовање политичке странке има се тако провести да странка мора имати одбор (организацију) са по најмање 30 чланова у половини укупног броја срезова у држави, с тим да су ови срезови на територији бар две трећине бановина.“

Но ови ће предлози можда претрпети знатније измене при претресу у Нар. скупштини и Сенату у корист демократских начела и слободоумнијег погледа.

КОНЦЕРТ СЛЕПИХ

У суботу 3. децембра у девет сати у вече одржаће се у „Гранд Хотелу“ концерт са игранком.

Тог вечера г. г. Стојан Алчевић и Дамитрије Илић, слепи наставници музике у дому слепих „Краља Александра I“ у Земуну, одсвираће на клавиру више класичних и популарних ствари. Г. Илић ће, те вечери, уз пратњу клавира, одпевати неколико наших песама.

За овај концерт влада велико интересовање захваљујући свесрдном заузимању свих женских друштава у Ваљево.

Ово је први концерт ове врсте у нашем месту; у исто време и први на коме се ова два одлична мајстора на клавиру појављују.

Г. г. Алчевић и Илић припадају

првој генерацији питомаца дома слепих у Земуну, који су свршили државну музичку школу у Београду. Постављањем за наставнике музике њима је, као државним чиновницима озбебедена будућност.

Како велики број слепих не може по изученој школи, занату, да обезбеди, својим самосталним радом, себи egzистенцију, то је предузета акција да се подигне један велики дом за доживотни смештај ових слепих. Зато је пре неколико година створен нарочити фонд код управе дома слепих у Земуну. Једини приходи фонда су прилози добрих људи.

Будући сами обезбедити г. Алчевић и Илић подухватили су се да и они, својим радом, допринесу што скорјијем подизању овога дома. Чист приход са овог концерта иде у корист тога Фонда. Зато се надамо да ће Ваљевци, својом обилном посетом, манифестовати своје симпатије према овој хуманој ствари, а на тај начин пружити и доказ г. г. Алчевићу и Илићу да ће у својој племенитој намери успети.

ВЕСТИ

Родитељски састанци

У ведељу 27 о. м. одржаће се родитељски састанци за ученике це VIII₁, VIII₂ I₄ разреда, и то: за ученике це VIII₁, VIII₂ у 9 часова, за ученице I₄ у 11 часова.

Родитељски састанци држаће се сваке ведеље, па се стога моле ђачки родитељи, старатељи и пријатељи да у што већем броју поседују ове састанке.

Исто тако Управа школе ће покушати да одржава родитељске састанке и радним даном увече. Такав један родитељски састанак одржаће се **уторак 29 ов. мес** у шест часова увече за ученице II₄ разреда.

Премештен

Др Душан Росић, суплент Ср. пољ. школе у Ваљево, премештен је у Пољопривредну школу у Букову.

Уредништво жали што је премештајем г. Росића изгубило једног од својих сталних сарадника, али се ипак нада да ће он брз с времена на време сетити се „Гласа Ваљева“ те ће својим стручним чланцима из

завичајем, али и распламтела његову жељу да се отаџбина истргне из црно-жуте тираније, и он ће бити први међ првима када буде куцнуо час да се широм отвори кајмакчаланска капија и да надре у своју неприкосновену земљу један горостасан селачки народ чију веру у будућност окрепише надчовечанска страдања и дух нашег краја.

Ми сви хоћемо снажну и напредну Југославију и, баш зато, ми се сви морамо вратити изворима наше историје, наше земље, од којих су најсвежији они из ваљевске нахије, где се изврши усековање јануара 1804. Морамо што пре изворима. Кренимо се на тај наш сионски пут. Нека многи од нас постану на томе путу, али ће и многи од нас и стићи. Стићиће, јер то жели мисао и Устанка бесмртнога Почетника, хероја Тополског, и мисао Уставка Дочетника, Милоша. Они који буду стигли биће благосиљани и сними жртвима нашег краја, који од 1804 па до последњих ратова полагаху своје корисне животе за идеале оне честите, дубоко хумане, слободарске, верски толерантне селачке земље, која у најсудбоноснијем часу своје историје с истинском љубављу пригрли све Јужне Словене“.

Вас ће изненадити! брзина одашиљања робе, тачност и јефтине цене

књижаре »ЛА ФРАНС«

ДРАГОЉУБА С. ТЕШИЋА, Београд

Тел. 25-309.

Поенкареова 32

Трговцима из унутрашњости омогућујем: да се могу увек снабдевати првокласним материјалом, прибором и осталим по најнижим ценама. Да могу своје цен. муштерије на време задовољити јер робу шаљем одмах. — Пробајте и уверите се.

пољопривредних наука поучавати наше читаоце.

Венчани

Петар Р. Васић, трговац из Диваца венчао се 23. ов. мес. у цркви рабровичкој са г-ђицом Анком ћерком Миленије и Војина Раонича економа из Лознице.

Премештени

Из овдашње, ваљевске гимназије премештени су: г. и г-ђа Војислав и Милева Богдановић професори у Н. Градишку; г-ца Бранислава Несторовић, суплент у Осјек; г. Душан Перовић, суплент у Дубровник, г. Ахмет Гребо, суплент у Сарајево — а премештени из Скопља у ову гимназију г-ђа Олга Говедаревећ суплент.

Захваљност

Г. г. Јеврем Б. Томић, трг. из Ваљева и Милан Б. Томић, трговац из Београда, положили су на дан 40 дневног помена своје брату Радинарину 1000 и уписали га за члана великог добротвора Ваљевске Трговачке Омладине.

Управа Трг. Омладине захваљује дародавцима за овој великој пажњи према омладини, а душу поч. Раде нека Бог прими у рајско насеље.

Концерт у корист беспослених

Синдикална радничке организације у Ваљево приредиће 11 децембра т. г. у „Гранд хотелу“ концерт са игранком у корист фонда за помоћ беспослених радника.

Програм концерта објавиће се накнадно. Позива се грађанство да прилогом помогне беспослене.

Прослава 1 децембра

Сколско друштво у Ваљево прославиће и ове године дан уједињења са свечаном седницом друштва пре подне у 11 час. у сали „Благојевић“ и вечерњом сколском академијом у сали Официрског дома.

Управа друштва позива све грађане Ваљева на предавање, као и вечерњу преставу пошто посебних позивница неће бити.

† Иван М. Вићентијевић

Земљоделац из Заруба преминуо је у уторак 22. ов. мес. у својој 31 години.

„Глас Ваљева“ са жалошћу бележи смрт свога сталног претплатника, који остави овај свет у својим младим годинама у којима је тек почео да правилно мисли, живи и ради. Његовој старој мајци и осталој породици нека Бог даде утехе а Ивановој души нека даде рајско насеље.

Књижевност

Епископ Охридски Николај „Мисионарска Писма“

Објављују се са циљем да помогну Хришћанима у разјашњењу духовног живота кроз одговоре на савремена питања из области вере и морала. Још и да послуже православним мисионарима као помоћно средство.

Објављују се један пут месечно и о великим хришћанским празницима. Цена је једном броју 1 динар. Годишња претплата са празничким бројевима 20 динара.

Изашло је до сада 11 бројева са 84 писма. Свако је писмо одговор на упућена питања Н. Високог преосвештенијству Епископу Охридском Николају Велимировићу и написана су простим народским језиком поткрепљена појединим изрекама из Светог писма, јеванђеља, апостолских посланица и речима Христа Спаситеља.